

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Луцький національний технічний університет
Львівський торговельно-економічний університет
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в Освенцімі (Польща)

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

23 березня 2023 р.

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Mukachevo State University
Lutsk National Technical University
Lviv University of Trade and Economics
Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian Institute (Ukraine)
Cavalry Captain Witold Pilecki State University of Malopolska in Oświęcim
(Republic of Poland)**

**VII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
CONFERENCE**

**«FINANCIAL REGULATION OF
CHANGES IN THE ECONOMY OF
UKRAINE»**

23March 2023

Mukachevo

УДК 336.13.025.12(477)(043.2)

Ф59

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 2 від 24 березня 2023 року)*

Програмний комітет:

Щербан Тетяна Дмитрівна – ректор Мукачівського державного університету, доктор психологічних наук, професор.

Джоанна Стуглік – директор Інституту управління та виробничого машинобудування, Малопольський державний університет імені Вітольда Білецького, м. Освенцім.

Павел Качмарчик – декан факультету соціальних наук, Мазовецька академія в Плоцьку, доктор філософії.

Гоблик Володимир Васильович – перший проректор Мукачівського державного університету, доктор економічних наук, професор.

Кобаль Василь Іванович – проректор з науково-педагогічної роботи, Мукачівський державний університет, кандидат педагогічних наук, доцент.

Герц Мирослав Мирославович – начальник бюджетного відділу фінансового управління виконавчого комітету Мукачівської міської ради.

Черничко Тетяна Володимирівна – завідувач кафедри економіки та фінансів, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор.

Організаційний комітет:

Стегней М. І. – д.е.н., проф., Нестерова С. В. – к.е.н., доц., Гладинець Н. Ю. – к.е.н., доц.,

Лінтур І. В. – к.е.н., доц., Петричко М. М. – к.е.н., доц., Братюк В. П. – к.е.н., доц., Росола У.

В. – Ph.D, доц., ст. викл., Михальчинець Г. Т. – к.е.н., ст. викл.

Ф59 Фінансове регулювання зрушень у економіці України: збірник тез доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, Мукачево, 23 березня 2023 р. – Мукачево: Вид-во МДУ, 2023. – 196 с.

Основною метою проведення конференції є обговорення та пошук рішень актуальних проблем здійснення фінансового регулювання зрушень в економіці України, обмін дослідницьким досвідом та публікація результатів наукових досліджень. Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола фахівців.

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим вважаємо можливим їхню публікацію з метою обговорення.

Редакція збірника не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, за якісний зміст і оформлення авторських рукописів (стилістичні, орфографічні помилки тощо) та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання розглянуті на конференції.

©Мукачівський державний університет, 2023

Росола У.В., Гопонько В.В., Клейнер В.В. АКТИВІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ В УМОВАХ ВІЙНИ	81
Росола У.В., Росола О.А. АКТУАЛІЗАЦІЯ МІГРАЦІЙНОЇ КРИЗИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	83
Стегней М.І., Нодь О.Л., Черничко С.С. ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ: ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ, НАЦІОНАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ	85
Стегней М.І., Алмашій В.В., Осуський С.В. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	88
Гоблик-Маркович Н.М., Хаустов О.О. СМАРТ-ТЕХНОЛОГІЇ УСФЕРІ ТУРИЗМУ	91
Черничко Т.В., Іщук М.В. УПРАВЛІНСЬКІ ДИЛЕМИ: МЕТОДОЛОГІЯ «ТРАДИЦІЙНОГО» ПОШУКУ РІШЕНЬ І ПІДХІД ТОС	94
Черничко Т.В., Поляков Ф.О. ШЛЯХИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ	97
Чизмар І.І. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗВИТОК КІБЕРСПОРТУ ЯК СФЕРИ ЕКОНОМІКИ	100
Шлапак В.О. ДІЯЛЬНІСТЬ МЕБЛЕВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ КОРОНАВІРУСНОЇ ПАНДЕМІЇ ТА РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ	103

Секція 3. Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

Кулініч Т.В., Тимчина Ю.А. ОСОБЛИВОСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ У СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТУ ЕКОНОМІКИ	106
Ліба Н.С. ЧИННИКИ ТА СКЛАДОВІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ	109
Лінтур І.В., Вайданич С.С. АКТУАЛЬНІ РИЗИКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ НБУ ПІД ЧАС ВІЙНИ	111
Лінтур І.В., Сідор В.В. БЮДЖЕТНЕ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ	113
Максименко Д.В., Головачко В.М. ОБЛІК ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ ЗА ЦЕНТРАМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	116
Манайло О.Е. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ	118
Сторожук Т.М. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ДОХОДІВ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ У СКЛАДІ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА	121
Проскура В.Ф., Росоха В.М. ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЯК НАПРЯМОК ДОСЯГНЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ	124

Секція 4. Фінансове регулювання економічних процесів

Братюк В.П. ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТТЯ РИЗИК ТА ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ	129
Братюк В.П., Вакула М.М. МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ	132
Братюк В.П., Гнідин Т.Р. ОСОБЛИВОСТІ СТРАХУВАННЯ В СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ	133
Братюк В.П., Меденці М. ОСОБЛИВОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	136
Гладинець Н.Ю., Бабидорич В.В. ОЦІНКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ	138
Гладинець Н.Ю., Мілашовська К. Й., Попов О. О. СТАРТАПИ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ	142
Гладинець Н.Ю., Товтин С.М., Медвідь Д.Р. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ВАЖЛИВІСТЬ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	144
Дем'янчук О.І., Хохонік К.В. РИНОК СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ПІД ЧАС ДІЙ ВОЄННОГО СТАНУ	148

розміри його бюджету; характеристики внутрішнього конкурентного середовища; особливості екологічної ситуації, ресурсного потенціалу, а також з урахуванням власної інвестиційної політики.

УДК 336.41.014

Лінтур І. В.,
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та фінансів,
Вайданич С. С.,
здобувач ОС Магістр
Мукачівський державний університет

АКТУАЛЬНІ РИЗИКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ НБУ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Головною метою регулятора є стабільність національної валюти, але воєнний час вказує на те, що Національний банк адаптується до ситуації, і працює на загальну фінансову стабільність держави у таких напрямках як цінова стабільність, економічна безпека та стійкість банківського сектору. Ряд заходів та прийнятих рішень може суперечити попереднім (довоєнним) обов'язкам регулятора та його основним цільовим показникам. Так, стратегічні документи НБУ, що декларували певну мету (або показник), можуть нівелюватися поточним становищем держави, а функції та права регулятора, що регламентовані законодавством можуть змінитися.

Національний Інститут стратегічних досліджень виокремлює такі ризики для національної економічної безпеки: втрати податкових надходжень державного та місцевих бюджетів через загальне зниження платоспроможності громадян, в наслідок внутрішнього переміщення, втрати роботи та інших причин.

Також, зазначається, що податкові та митні органи не зможуть повноцінно виконувати свої функції та обов'язки. Значна частина територій окупована, або знаходиться у ризикованих зонах, що не дає можливості відповідним органам впроваджувати бюджетний процес, який є важливим в умовах дефіциту бюджету. Це ще одна істотна загроза, оскільки макроекономічні шоки спричинені війною спричиняють зростання державного гарантованого боргу та видатків на його обслуговування.

Разом з тим неможлива і авансова сплата податкових платежів до бюджету, яка призведе до недоотримання бюджетних коштів у майбутніх періодах, що може спричинити ще більш тяжку форму бюджетного дефіциту.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

На це вплине і зменшення обсягу міжнародних резервів, через те що частка експорту скорочується, а отже і надходження іноземної валюти. Зменшення надходжень іноземної валюти в свою чергу погано вплине на платіжний баланс, а отже і на курс гривні. Через скорочення промислової діяльності, скорочення сільськогосподарської продукції, вже зазначених проблем з експортом через логістику, ймовірних підйомів попиту на споживчі товари і активного рефінансування банків та бюджету регулятором, варто чекати і на пришвидшення інфляції.

Банківський сектор показав стійкість у перші місяці, але значна частка ризиків ще не реалізована і може проявити себе у майбутньому.

Ліквідність банків знаходиться на високому рівні, але їх ресурсна база наразі скорочується внаслідок вилучення грошей з поточних рахунків. Відтоки депозитів також чекають на банківський сектор у зв'язку з панічними настроями населення і потребою у грошах.

Кредитний портфель буде погіршуватися, оскільки темпи кредитування спадають а частка непрацюючих кредитів зростає.

Позичальники через війну з об'єктивних та суб'єктивних причин погіршують платіжну дисципліну. Через такі зрушення банківський сектор зазнає збитків. Хоч він і залишався операційно прибутковим, погіршення кредитування та формування резервів для покриття NPL, норма яких різко підвищилася, створюють збитки.

Також за останні місяці спостерігаються гірші показники виконання економічних нормативів внаслідок скорочення банківського капіталу, що обмежить операційну діяльність банків для компенсації збитків.

Аналогічною для банків є проблема, що стосувалася і податкових органів, а саме: скорочення банківської інфраструктури та логістичні проблеми, що не дають постачати готівку до банкоматів, і спричиняє ще більші відтоки коштів унаслідок неспроможності банків підтримувати обслуговування населення [1].

Серед важливих напрямків усунення негативного впливу на економіку України виокремлюється передання проблемних кредитів, частка яких зросла і, ймовірно, зросте ще більше, до спеціалізованої державної установи, що полегшить тягар банків і дозволить їм зконцентруватися на пільговому кредитуванні після війни. Зважаючи на те, що така установа вже існувала в планах НБУ, її поява є цілком можливою.

У межах повноважень та обов'язків НБУ лежить значна частина з перелічених проблем, оскільки і дефіцитний бюджет і ліквідність банківської системи підтримуються регулятором.

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Щодо банківського сектору, то Національний Банк полегшив вимоги до банків стосовно нормативно-правових актів.

Щодо бюджетної політики, то з 1 до 20 травня 2022 р. джерелами фінансування бюджету стали військові облігації та підтримка Національного банку України. Тобто НБУ прямо фінансував потреби уряду, серед яких зокрема здійснення соціальних видатків. Протягом травня Національний Банк викупив військові облігації на суму у 30 млрд грн.

На потреби військових зі спец рахунку, відкритого регулятором для підтримки ЗСУ, станом на 31.05.2022 р. перераховано понад 16,9 млрд грн. На даний момент портфель військових облігацій на балансі регулятора складає 130 млрд грн. Пряме фінансування, що не використовується в мирні часи насамперед зумовлено тим, що потреби бюджету значно збільшилися через податкові зміни та недостатнє міжнародне фінансування. Зважаючи на те, що обсяг коштів значно зріс через їх емісію на потреби бюджету, НБУ зафіксував курс гривні та підняв облікову ставку до 25%. Таким чином регулятор стримує інфляцію, яку було створено через обсяги випущеної валюти. Так, було зменшено і міжнародні резерви.

В подальшому, регулятор буде фінансувати виключно критичні видатки уряду, а пріоритетом має бути залучення додаткових каналів фінансування через ОВДП, наприклад через банківську систему, оскільки кредитні установи наразі мають потенціал до розширення портфеля. Так чи інакше, перші місяці війни показали, що підтримка Національним банком не може бути основним джерелом фінансування видатків уряду.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України: Постанова Правління Національного Банку України № 80 від 22.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0080500-22#Text>

УДК 330:12

Лінтур І. В.,
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та фінансів,
Сідор В. В.,
здобувач ОС Магістр
Мукачівський державний університет

БЮДЖЕТНЕ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ

Реалізація соціальних функцій держави має безпосереднє відношення до суспільного добробуту людей, задоволення їх матеріальних, соціальних та інтелектуальних потреб, формування взаємної поваги і людської гідності, встановлення соціальної стабільності,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>